

הקופסא השחורה וכדור הבדולח

הסיפור העצוב והבלתי יאמן על הקב"א ו(אי) הבנת האחר

קדומות והתנשאות? קונספירציה של אשכנזים נגד מזרחים? מה ניתן ללמוד מסיפור הקב"א על הדרה ואפליה של זהויות בארגונים בכלל? היכן ניתן למצוא קופסאות שחורות כמו הקב"א גם היום? איך קשורה פרשת הקב"א למשברים החברתיים בישראל היום? לרר לוקח את סיפור הקב"א כמשל לבעיה עמוקה הרבה יותר הפוגעת בזהויות חברתיות, ומשעת את החברה הישראלית כולה: כשל הבנת האחר. לרר מראה כיצד קופסאות שחורות כמו הקב"א עדיין רווחות בארגונים ובמוסדות, וכיצד הן יוצרות הרבה מהקונפליקטים החברתיים בהם אנו נתונים.

ד"ר זאב לרר הוא אחד הסוציולוגים הציבוריים המשפיעים בישראל. לרר, לשעבר חוקר בכיר במחלקת מדעי ההתנהגות בצה"ל (בימים ומפקד בצוות המו"מ המטכ"לי במצבי משבר ומיקוח (בלילות), מכהן היום כראש תוכנית הסוציולוגיה והמכון לחקר זהויות ישראליות במרכז האקדמי פרס, וכמרצה בתוכנית ללימודי מגדר באוניברסיטת תל אביב. בהרצאה זו הוא משלב שנים רבות של מחקר ומומחיות שטח בשלושה תחומים עיקריים: יחסי צבא חברה, מגדר וזהויות בארגונים והסוציולוגיה של הבנת האחר.

הקב"א, מכשיר המיין הראשי והראשוני הקובע את גורלם הצבאי של המתגייסים והמתגייסות, התגבש ועוצב בשנות החמישים של המאה העשרים. במשך השנים נוצרו סביבו שמועות, מיתוסים ואגדות אורבניות, אך הוא נותר עמום ואפוף מסתורין, בגדר "קופסה שחורה". האם באמת מוצא עדתי, מספר חדרים בבית, ומצב כלכלי קובעים את הקב"א? מה בכלל נמדד במסגרת הקב"א, ומהי אותה "איכות" נעלה שהוא משקף?

הסוציולוג ד"ר זאב לרר היה חוקר בכיר במחלקת מדעי ההתנהגות בצה"ל. מתחת לידין, בתיקים מצהיבים בארכיון שכנה האמת אודות

הקופסא השחורה. לרר לא עמד בפיתוי. במשך עשר שנים חקר את סודות מערכת המיין הראשית של צה"ל במסגרת עבודת הדוקטור שלו. מה שהוא מצא היה כה מטלטל עד שנאסר לפרסום במשך שנים. אולם, המחקר הביא לכך שצה"ל ביטל בסופו של דבר את הקב"א. בהרצאה מספר לרר על המפגש המרתק שלו עם הסיפור העצוב והבלתי יאמן על המכשיר המסתורי של צה"ל ואיך הוא השפיע על הגורל של כולנו, על דמותו של הצבא, ועל פניה של החברה הישראלית כולה. איך זה קרה? האם היתה זו אפליה מכוונת? דעות

ההרצאה חשובה מאד לקהלים המתעניינים בגיוון, מגדר וזהויות בארגונים ולקהלים המתעניינים לדעת את האמת על היחסים בין זהויות בחברה הישראלית.

יוסי יהושוע - Yossi Yehoshua @Yehoshuayosi

החוקר סא"ל במיל זאב לרר (האח המוצלח במשפחה) שמגיע לו קרדיט ענק על הובלת המהלך סבור שכדי להצליח לא מספיק לשנות את המיונים בשער הכניסה לצה"ל אלא גם ליחידות הטכנולוגיות שם הן עדיין מוטות

11:10 לפנה"צ 12 באוג' 2021

★★★★★

איתן

הספר הזה שם על השולחן מה שידוע מאז קום המדינה קובץ מזהים ומרתק בעומקו הנתונים מטלטלים אף אם ידועים ומוכרים. נקרא בנשימה עצורה.

tomer ganon @tomer_ganon 15 ביוני

היה נהדר, ועדיין מחפש את הלסת מהסיפור המרתק של ד"ר זאב לרר בכנס על המחקר שלו שהוביל לספר "הקוד האתני: קב"א, מזרחים, אשכנזים". סיפור על הסללה, אפליה ומערכת שלטונית שהיתה שקועה עד צוואר בקונספציה מעוותת ושגויה מקצועית וערכית שהיכתה אותה בעיוורון למעשה

★★★★★

mosik

כל מה שהרגשתי בחוש במהלך שירותי הצבאי מתברר כנכון ומגובה בעובדות. ורסר"ים וכל שכבת החפשי"ים מקבל פתאום משמעות מצמררת. ספר חובה.

